

La SIDA oblidada

Matias Monfort

Metge ginecòleg

Malgrat l'avanç produït als darrers anys, la SIDA continua estant un dels problemes de salut pública més greus a nivell mundial. Així ho mostra l'OMS, l'any 2015, 37 milions de persones infectades pel VIH a tot el món i a Espanya 500 morts per any, la majoria sense diagnosticar.

La SIDA (síndrome d'Immunodeficiència adquirida) és una malaltia que destrueix les defenses del cos, és a dir, del sistema immunitari.

És produïda pel virus de la immunodeficiència humana (VIH). Tenir el VIH no és el mateix que tenir la SIDA. Hi ha persones que poden tenir el virus i estar molts anys sense tenir símptomes de la malaltia i gaudir d'un bon estat de salut. Aquestes persones són seropositives, no tenen la SIDA, però poden transmetre el virus.

El sistema immunològic és el pilar central per a combatre qualsevol tipus d'infecció o la reproducció de cèl·lules canceroses. Per dur a terme aquesta funció de defensa, el cos compta amb diferents tipus de cèl·lules. Un d'ells, els limfòcits anomenats cooperadors T CD4+, que són els encarregats d'activar i coordinar les altres cèl·lules immunitàries per tal d'atacar qualsevol patògen que pugui alterar el funcionament correcte de l'organisme.

El VIH s'apodera del nostre organisme atacant i afeblint el sistema immunològic. No només destrueix i anul·la les funcions de les cèl·lules CD4+ que infecta, sinó que també les utilitza per reproduir-se i expandir-se. A mesura que el temps transcorre, el portador d'aquest virus esdevé immunodeficient. En les etapes més avançades de la infecció es desenvolupa la SIDA, un trastorn que pot donar lloc a alguns càncers i altres infeccions clíniques greus que poden provocar la mort. Una persona pot trigar entre 5-10 anys a desenvolupar la SIDA, i pot ser que, fins i tot, no arribi mai a patir-la, ja que el VIH no evoluciona igual en tots els pacients.

La transmissió del VIH

El VIH viu en medis líquids, de manera que es transmet entre fluids del cos d'una persona a una altra. Fora dels fluids no pot viure. Hi ha quatre fluids corporals on podem trobar el virus: sang, semen, fluids vaginals i llet maternal. Hi ha tres vies de transmissió.

A Espanya, al voltant de 500 persones moren de SIDA cada any, la majoria sense haver-ne estat diagnosticades.

ONUSIDA s'ha fixat el repte de diagnosticar el 95% dels portadors del VIH.

1. Via sexual

Actualment és la principal via de transmissió del VIH. La penetració anal i vaginal són les pràctiques de més risc de transmissió de la infecció, seguides, a distància, pel sexe oral. El risc d'infecció pel VIH s'incrementa si es mantenen relacions sexuals de risc mentre es pateix alguna altra infecció de transmissió sexual, ja que poden aparèixer ferides o úlceres genitals que faciliten l'entrada del virus.

Cal evitar les relacions sexuals amb penetració en els casos següents:

- Si s'ha begut alcohol o s'han provat drogues, ja que hi ha més risc de mantenir relacions sexuals sense protecció.
- No s'ha planificat la trobada sexual i no es disposa de preservatius.
- La parella sexual no vol usar el preservatiu.

2. Via sanguínia

• Compartint xeringues o agulles, a través de quantitats petites de sang que resten a l'agulla o a la xeringa usada.

• Compartint utensilis de cuinar droga o cotons que s'usen per a preparar les drogues abans d'injectar-les. La neteja d'agulles i xeringues, amb aigua i clor, redueix el risc de transmissió.

• A través d'instruments que no s'hagen esterilitzats bé en la realització de pírcings i tatuatges.

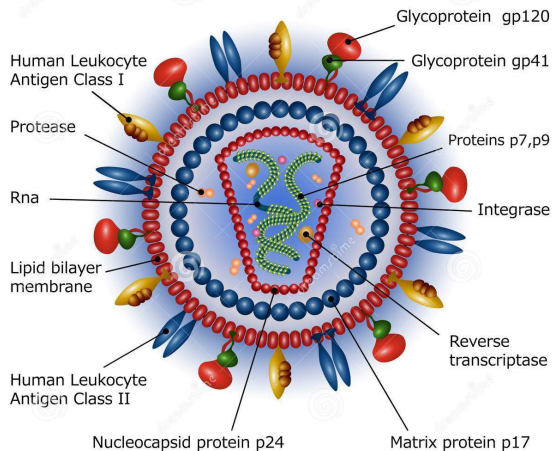
• Compartint raspallets de les dents, fulles d'afaitar o altres estris punxants o tallants.

Human Immunodeficiency Virus

Baltimore Group VI (ssRNA-RT)

3. Transmissió vertical

De mare infectada a fill durant l'embaràs, el part o la lactància materna. Es recomana que les dones, en estat de gestació o que vulguen tenir una criatura, es facen la prova del VIH. Si durant l'embaràs es pren tractament antiretroviral, es redueix el risc de transmissió quasi al 0%. És important que les mares seropositives no alleten el nadó.

Perquè hi haja transmissió, ha d'haver contacte directe entre el fluid infectat i una porta d'entrada al cos, a través de les mucoses (revestiment interior de la boca, vagina, gland i anus) o alguna ferida oberta i profunda. El virus no es transmet:

- Per saliva, suor, llàgrimes, tos o esternuts, orina.
- Donant la mà, besant, abraçant, masturbació mútua o donant-se massatges.
- Compartint coberts, tassons, roba, telèfons o WC...
- Per contacte en la vida quotidiana a casa, centres educatius, carrer, instal·lacions esportives, bars, piscines, transports, llocs de feina, jocs escolars.
- Picades de mosques, altres insectes o animals.
- Donant sang.

En les activitats quotidianes no hi ha cap risc de transmissió del VIH.

La prevenció de la transmissió del VIH

La infecció per virus no té tractament farmacològic. En el cas de la SIDA, la càrrega de VIH sol pot ser anul·lada per antirretrovirals que curen, però cronifiquen la SIDA i els seus efectes, és a dir, possibilita viure més temps amb una millor qualitat de vida.

L'eina per a combatre la SIDA és la prevenció.

a) Conductes a seguir en situacions de risc:

- Detectar la presència del VIH a persones que mantenen relacions sexuals amb diferents parelles.
- Utilització correcta del preservatiu en les relacions sexuals.
- L'ús d'instrumental no reutilitzable per a travessar la pell.
- Tractament en embarassades portadores de VIH, així com evitar la lactància materna.
- Anàlisi de detecció del VIH en productes de transfusió i semen de donant.

b) Informació precoç sobre la transmissió de la SIDA dirigida als joves, tot fent servir les xarxes socials, llocs on es comuniquen a diari.

c) L'adherència als tractaments, és a dir, no deixar les pautes del tractament (un 48% de pacients no segueixen a la perfecció aquestes pautes).

d) Profilaxi Pre-Exposició. Es tracta d'una estratègia preventiva que consisteix en l'administració de medicació antirretroviral a persones VIH-negatives, amb el fi de reduir el risc d'infecció. La seva efectivitat és quasi el 100% per a evitar la transmissió del VIH.

e) Profilaxi Post-Exposició. Significa la presa de medicació contra el VIH abans de les 72 hores després d'una possible exposició al VIH, per a prevenir la infecció combatent el virus. Cal utilitzar-ho només en situacions d'emergència.

f) L'Auto-test. És una prova de detecció de la infecció per VIH en què el malalt mateix realitza la mostra de sang/saliva i interpreta el test de manera immediata.

Els seus resultats (positiu/negatiu) són vàlids després de 3 mesos des de la possible infecció. Davant dels casos positius, cal fer una prova de confirmació.

Convé saber que a Espanya el 86% de les persones amb VIH estan diagnosticades, més del 90% de les quals reben tractament, i en el 95% d'aquestes el virus no és detectat. El diagnòstic de la presència de VIH és el primer objectiu per a aturar la SIDA.

ONUSIDA s'ha fixat el repte 95/95/95, és a dir, 95% de persones amb VIH diagnosticades, 95% de les quals amb tractament i el 95% d'estes amb càrrega viral indetectable.